

4. fejezet

A hat nap.

Az Ádám előtti világ pusztulását hatalmas földrengések és a nap kihunyását követő eljegesedés okozhatta.

Térjünk most vissza az elpusztult földhöz, melynek állapotát csak a hatnapos helyreállításból kiindulva tudjuk valamennyire elképzelni. Irtózatossá erejű földrengések rázhatták meg az egész bolygót, miközben teljesen elárasztották a vizek; napja kihunyt; a csillagok nem látszottak többé fölötte; teljes légköre – mivel nem volt mi megtartsa – a felhőkkel, mindennel együtt nedvesség formájában kicsapódott a felszínen; és az élet minden formája kipusztult¹.

Minden bizonnyal a nap hatásának megszűnése okozta azt az eljegesedést, melynek nyomai, ahogyan azt a geológusoktól megtudjuk, világosan láthatók a harmadidőszak végén². Ugyanezen ok áll a boltozat fölötti és alatti vizek keveredése mögött is. Mindkét jelenséget jól illusztrálja Herschel³ „*Familiar Lectures on Scientific Subjects*” (Közérthető előadások tudományos témákról) c. könyve egyik fejezetéből az alábbi részlet:

„Ha a nap egyszer csak kihunyna, három nap alatt a bolygó teljes állat- és növényvilága minden valószínűség szerint kipusztulna, talán a mélytengeri halak és a hatalmas mészkőbarlangok föld alatti élővilágának kivételével. Az első negyvennyolc óra elég lenne ahhoz, hogy a levegő nedvességtartalma az utolsó molekuláig özönvízszerű esőzéssel és hatalmas havazással csapódjon ki a földre, és attól a pillanattól fogva olyan általános fagy köszöntene be, amelyet sem Szibéria, sem a Himalája legmagasabb csúcsa nem ért meg soha – mínusz két-háromszáz Fahrenheit fok⁴ a mi hőmérőink szerint... Semmilyen állat vagy növény nem lenne képes egy óráig sem ellenállni ilyen fagynak, éppúgy nem, mint ahogyan forrásban lévő vízben sem tudna egy óráig életben maradni.”

A leírás alapján lehet némi elképzelésünk arról a pusztulásról, amely az Ádám előtti világot érte. Ennek egyik legfőbb jellegzetességéről Jób könyvében találunk kifejező leírást, ahol az Istennel való szembeszegülés esztelenségére azzal mutat rá, hogy emlékeztet a Sátán lázadására és annak következményeire:

„Bölcs szívű és hatalmas erejű: ki szegülhetne ellene, hogy épségben maradjon?
Aki hegyeket mozdít tova, hogy észre se veszik, és megfordítja őket haragjában.
Aki kirengeti helyéből a földet, úgy hogy oszlopai megrepedeznek.
Aki szól a napnak és az fel nem kél, és bepecsételi a csillagokat.”⁵

A leírásban szemünk elé tárulnak azok a borzalmas rengések, melyekkel Isten a földet megrázta és porig rombolta; míg a katasztrófa hirtelenségét azzal a költői képpel érzékelteti, hogy mire eszméltek volna a hegyek, Isten már elmozdította őket. Egyértelműen utal továbbá a nap

1 1Mózes 2,5

2 Nagy jégkorszakok nyomait már korábban is megtalálták a kőzetekben, de pl. a 2010-ben felfedezett sturti eljegesedés során bolygónkat gyakorlatilag egybefüggő, 1-2 km vastag jégpáncél borította (az Egyenlítő mentén is antarktisi állapotok uralkodtak), átlaghőmérséklete -50 Celsius fok volt. A *Snowball Earth* c. Wikipedia cikk alatt a következőt olvassuk: „Feltevések szerint a hógolyó-föld epizódokra a soksejtű életformák hirtelen megjelenése – a kambriumi robbanás – előtt került sor”. (ford.)

3 Sir John F. W. Herschel (1792 – 1871), neves angol csillagász és matematikus. (ford.)

4 Kb. mínusz 90 és 150 Celsius fok

5 Jób 9,4-7 (Károli ford.)

kihunyására, valamint a csillagok elfedésére is, és a sűrű sötétséget többé ezek pislákoló fénye sem enyhítette.⁶

Hogy az eljegesedés időszaka meddig tartott, lehetetlen még csak találgatni is; de a kép alapján, melyet a Teremtés második verse elénk tár, feltételezhetjük, hogy a jégtakaró már megolvadt – lehetséges, hogy a föld belső hőjének⁷ valamilyen aktivitása folytán, mely rengéses mozgások következtében a tengerfenéket is elmozdíthatta. Így azután az egész bolygót beborította a víz, mely fölött Isten Szelleme lebegett.

A helyreállítás első napja. Isten megteremti a világosságot, mely mindazonáltal nem a naptól származott, hanem valamilyen más forrásból.

Majd egyszer csak a mélységes csöndet megtörve, a Mindenható Isten hangja mennydörgött végig a pusztulás hullámai fölött, és elhangzott a parancs: „Legyen világosság!” Abban a pillanatban fény hasított a sötétségbe, mely megvilágította a keringő bolygót, de azon csak a mindent beborító víztömeg vált láthatóvá.

Az első nap „világosság”-át gondosan meg kell különböztetni a negyedik nap „világító”-itól, az itt használt szó ugyanis nem hordoz olyan jelentést, hogy ennek a fénynek koncentrált forrása lenne, azaz, hogy a fény egy adott helyről származna. Mindazonáltal a világosság nyilvánvalóan csak a föld egyik felét érte, hiszen megtudjuk, hogy Isten azonnal elválasztotta a világosságot a sötétségtől, és hogy a nap és az éjszaka váltakozása rögtön bekövetkezett.

A hitetlenek régen sokat gúnyolódtak azon, hogyan jöhetett létre világosság a naptól függetlenül. Valóban nehéz lehet felfogni, hogy Mózes hogyan tudhatta előre, amit a tudomány évszázadokkal később fejtett meg – ha csak nem Isten Szellemének kijelentése alapján, akit az emberi tudás nem korlátoz –, hogy nem a nap az egyedüli fényforrás, hanem hogy maga a föld, és még legalább egy

6 Az utána következő versekben (Jób 9,8-10) a pátriárka a hatnapos helyreállításra utal:

„Egymaga feszítette ki az eget, lépdél a tenger hullámhegyein.

Ő alkotta a Nagymedvét és a Kaszás-csillagot, a Fiastyúkot és Dél csillagait.

Hatalmas dolgokat művel, kikutathatatlanul, csodás dolgokat, megszámlálhatatlanul.”

Itt, mivel az eget kifeszítése nyilvánvalóan a második napon végzett munkára vonatkozik, lehetséges, hogy a „tenger hullámhegyei” (*bámáh* = magaslatai) a boltozat feletti vizeket jelenti. A csillagképek említése Isten ezt megelőző tetteinek, a csillagok bepecsételésének visszafordítására utal. A héber *ászáh* szó jelentésével kapcsolatban (amely itt úgy van fordítva, hogy „alkotta”), lásd a 2. fejezet elején a teremtéssel, valamint ebben a fejezetben a negyedik nap cselekedeteivel kapcsolatos megjegyzéseket.

7 Ezt a feltételezést a következő megfontolások támaszthatják alá:

A föld belseje felé haladva a hőmérséklet egyre növekszik, ezért a tudományos álláspont szerint bolygónk belseje olvadt anyagokból – gyakorlatilag folyékony tűzből – áll. Ezzel a véleménnyel a Szentírás is összhangban van, hiszen a Jelenések 9,2-ben, amikor a mélység kútja vagy hasadáka megnyílik, füst száll fel, mint a kemence füstje, olyan mennyiségben, hogy a napot is és a levegőt is elsötétíti. Ez a leírás arra indít bennünket, hogy a 2Péter 3,7-nek azt a fordítását részesítsük előnyben, mely szerint az apostol úgy beszél a földről, hogy „tűz van fenntartva benne”. És így ennek a kifejezésnek a szövegkörnyezete alapján arra gondolhatunk, hogy éppúgy, ahogyan Isten megnyitotta a mélység forrásait, hogy Özönvizet okozzon, úgy fog parancsolni a mélységben tárolt tüzeknek, hogy törjék át a földképenyt, és pusztítsák el a földet. Olyan erőteljes hőség lesz akkor, hogy egybeolvasztja azokat az elemeket, illetve anyagokat, melyekből a földkéreg áll. Ez sem lesz azonban előzmény nélküli: a szervesetlen kőzetréteg állapota arra utal, hogy történt már hasonló katasztrófa a korábbi korszakokban.

Nem következtethetünk akkor valamilyen, viszonylag kis mértékű fejlődésre ezekben a belső tüzekben, ami elegendő volt ahhoz, hogy a földet borító jég megolvadjon? Olaszországban például, ahol aktív vulkanikus tevékenység zajlik, egyes helyeken a talaj egészen meleg; nem sokkal ezelőtt pedig újsághírek szóltak róla, hogy Németország egyik területén annyira felmelegedett a talaj a földalatti olvadt magmától, hogy trópusi növények teremtek meg rajta.

bolygó a naprendszerünkből, bizonyos körülmények között maga is képes fényt kibocsátani. Az első nap világossága tehát földi eredetű, és valószínűleg mágneses lehetett, hasonlóan az északi fényhez.⁸

A hat nap nem korszakokat jelent, hanem hat huszonnégy órás napot.

A következőkben azt tudjuk meg, hogy Isten a világosságot nappalnak, a sötétséget pedig éjszakának nevezte, és hogy az este és a reggel volt az első nap. Azért, hogy bizonyos értelmezési rendszereket igazoljanak, vannak, akik megkísérlik bebizonyítani, hogy ebben a fejezetben a napok korszakokat jelentenek.

Kétségtelen, hogy a „nap” néha valóban jelenthet hosszabb időszakot is, mint például abban a kifejezésben, hogy „a kísértés napján a pusztában”, és hasonlók. De valahányszor szám kerül mellé, az azonnal leszűkíti a jelentését, és csakis úgy lehet érteni, mint azt az időtartamot, amely alatt a föld a saját tengelye körül egy teljes fordulatot megtesz. Ezért világos, hogy a hat napot úgy kell értenünk, mint hat, egyenként huszonnégy órás periódust.

Továbbá, ezek a napok estét és reggelt is magukban foglalnak, azaz éjszakából és nappalból állnak. Íme tehát egy újabb figyelmeztetés a képletes értelmezés ellen, melyet gondosan el kell kerülnünk, nehogy az alábbihoz hasonló támadásoknak tegyük ki magunkat:

„Nyilvánvaló, hogy az a feltevés, mely szerint egy nap egy periódust vagy egy hatalmas geológiai korszakot jelent, igen fura eredményekhez vezethet. Mit jelent akkor az este és a reggel, amelyből minden nap állt a leírás szerint? Vajon minden geológiai korszak két hosszú szakaszra osztható, az egyik csak sötétségből, a másik csak világosságból állt? És ha igen, akkor mi lett a harmadik nappal jelzett korszak növényeivel és fáival, amikor a negyedik nap éjszakája – mivel, hogy az esték megelőzik a reggeleket – beállt? Az időszaknak legalább a felét tökéletes sötétségben kellett átvészelnük, még a formálódó nap halvány fénye sem érhette őket a harmadik nap reggelétől kezdve. Egy ilyen megpróbáltatás teljesen elpusztította volna a megteremtett növényvilágot, azonban azt látjuk, hogy nem ez történt, sőt a hatodik napon az ember és az állatok táplálékául adatik. Csak be kell helyettesítenünk a „korszak” szót a „nap” helyére a mózesi leírásban, és máris egyértelművé válik, hogy a szerzőnek nem lehetett ilyen értelmezési szándéka, és azok sem tudtak volna megragadni egy ilyen értelmezést, akiknek először fölolvasták.”⁹

Ezen érvek igazsága tagadhatatlan, és a következőt tanulhatjuk meg belőle: ha a hívők megmaradnának a Biblia egyszerű kijelentései mellett, akkor nem sok maradna, amibe a hitetlenek bele tudnának kötni; de ahogy elkezdünk elméleteket fabrikálni, a kijelentést pedig úgy csőrni-csavarni, hogy ezekben az elméletekbe beilleszthető legyen, magunkat, és ami még rosszabb, az Igét is nevetség tárgyává tesszük.

8 A könyv első kiadása utáni években fedezték fel, hogy az északi fény a földmágnesesség és a napszél kölcsönhatása révén jön létre, valamint keletkezéséhez a légkör anyagaira is szükség van, ami nyilvánvalóan nem állt rendelkezésre az első napon. A szerző érvelését azonban alátámaszthatja az a tény, hogy számos olyan földi eredetű fényforrás létezik, melyhez nincs szükség naptevékenységre. Ilyenek például a kémiai reakciókat kísérő fényforrások (kemolumineszcencia), de ismert jelenség a fluoreszcencia és a foszforeszcencia is. Létezik továbbá a radiolumineszcencia, amikor a radiolumineszcencia anyag ionizáló (pl. béta) sugárzás hatására bocsát ki fényt. A könyv megírása idején a radioaktív sugárzást még nem ismerték, azt csak 1896-ban fedezte fel a francia Henri Becquerel. (ford.)

9 „Essays and Reviews” 240. old. (Az 1860-ban kiadott válogatás hét esszéjét tartalmaz a kereszténységről, és a bibliakritika szellemében íródott. A fent idézett szakasz tehát – bár a tanulmányokat egyházi személyek írták – nem a hatnapos teremtés mellett, hanem a teremtés teljes koncepciója ellen érvel, a darwini evolúcióelmélet mellett. – ford.)

Második nap. A vizeket egymástól elválasztó égboltozat, melyet Isten nem mond jónak.

A második napon hangzott el a következő parancs, melynek engedelmeskedve óriási mértékű változásra került sor a vizekben. Isten szavára kiformalódott az égbolt, más néven az atmoszféra, melyben lélegzünk, és ennek közbeékelése folytán a föld fölött lebegő vízmolekulák tömege újra visszakerült a helyére, és el lett választva azoktól, melyek a földön vannak.

Ennek a napnak a leírásánál azonban valami kimaradt, aminek jelentősége lehet. A szokásos konklúzió ugyanis: „És Isten látta, hogy ez jó”, ebben az esetben itt nem szerepel. Mivel azonban a szokásos magyarázatok a kihagyás okával kapcsolatban nem kielégítőek, a következő feltevést javasoljuk: Nem lehet, hogy Isten jóváhagyásának hiánya arra utal, hogy a levegőet azonnal elfoglalták a démonok, azok, akiknek most is ez a jelenlegi lakóhelye? Mivel az ember bukásában voltak érdekeltek, bizonyára igen gyorsan megjelentek az újonnan alkotott légkörben. Nem lehet ezért, hogy amint a mélységben be voltak börtönözve, valahogyan utat találtak a szökésre a vizek felemelkedésekor, és elárasztották a levegő birodalmát, amelynek vezetőjük a fejedelme? Ebben az esetben a levegőég már a második nap vége előtt hemzseghetett tőlük, és nem kell meglepődnünk azon, hogy Isten nem akarta birodalmukat jónak nyilvánítani.

Harmadik nap. A föld vizei visszatérnek korlátaik közé; újra meglátszik a száraz, és füvek, zöld növények, fák hajtanak rajta. Fenséges leírás a Zsoltárokból.

Huszonegy órán belül elkészült az égboltozat, az Úr hangja pedig ismét hallatszott, melyre válaszul azonnal vágtató vizek hangjától kezdett zúgni és morajlani a föld, ahogyan a szárazföldről az elkészített helyükre rohantak nagy áradással, szárazon hagyva maguk után a hegyeket és a völgyeket. A 104. Zsoltár így írja le ezt a hatalmas vízmozgást:

5. „Megtalálta a földet alapjain; soha örökké meg nem inog.
6. Beborítottad azt hullámárral, mint öltözettel; a hegyeken megálltak a vizek:
7. Egy kiáltásodra elmenekültek; mennydörgő hangodra elrebbentek,
8. (hegyek emelkedtek, völgyek süllyedtek), arra a helyre, melyet kijelöltél nekik:
9. határt vetettél, melyet át nem léphetnek; nem boríthatják el ismét a földet.”¹⁰

Ez a szakasz határozottan igazolja nézetünket; hiszen a mélységet úgy mutatja be, mint ami mindent beborít, a hegyekről pedig – természetesen a bennük lévő fosszilis maradványokkal együtt – úgy beszél, mint amelyek már léteznek alatta, tehát egyértelműen jóval a harmadik nap előtt meg lettek formálva. Ezzel pedig szoros egyezésben van Isten parancsa: „Tűnjék elő a száraz”, vagy még inkább szó szerint, „Látszódjon meg a szárazföld”, nem pedig „Jöjjön létre”. A „hegyek emelkedtek, völgyek süllyedtek” zárójelben van, és nyilván az egész jelenet a vizek visszavonulásának általános hatását írja le a néző számára, különben ellentétben állna a hatodik vers állításával.

Ugyanezen a napon Isten Igéje másodszor is kiment, és a most szabaddá vált termőtalaj kezdte el felöltözni magát növénytakaróval, melynek zöldellő üdeségét megszámlálhatatlan virág színe foltja tette változatossá.

Negyedik nap. A világító testek megformálása. „Ór” és „maór”.

¹⁰ Zsolt 104,5-9 – Kecskeméthy ford.

A földet ezzel Isten teljesen helyreállította, és újra alkalmassá tette az élet kellemes fenntartásához; már csak az volt hátra, hogy az égitestekkel való kapcsolata is helyreálljon.

Isten a negyedik napon végezte el, hogy az általa korábban teremtett anyagokból világító testeket formáljon. Az első napon a világosságra használt szó ugyanis az *ór*, a negyedik napon pedig a *maór*. Ez utóbbi ugyanaz, mint az első, csak előtte áll egy helyhatározói előtag, mellyel együtt a világosság tárhelyét jelenti, azaz valamilyen fényforrást, világítótestet.

Gondosan meg kell azonban figyelnünk, hogy a szöveg nem azt mondja, hogy Isten megteremtette ezeket a világítótesteket a negyedik napon, hanem csak azt, hogy elkészítette, megcsinálta őket. Ahogyan láttuk, ezeket a kezdetben teremtette, és mivel a nap csak valamilyen világító felhőkbe burkolt sötét égitest volt, kétségtelenül ennek tömege körül keringett a föld a kezdetektől. Valószínű, hogy ez a nagy világítótest volt az Ádám előtti világossága is; fénye azonban kihunyott, a negyedik napon azonban Isten vagy újonnan elkészítette, vagy helyreállította azt a képességét, hogy fényt és hőt bocsásson ki, melynek révén fotoszférájának hatósugara is gyorsan kialakult.

A nap sugarai pedig, ahogy áthasítottak az űr sötétjén, nekiütköztek a holdnak, és megvilágították ezüst gömbjét az éjszaka boltozatán.

Utána pedig azt olvassuk, hogy Isten megalkotta, illetve elkészítette – nem megteremtette – a csillagokat is; azaz nyilvánvalóan úgy módosította vagy változtatta meg az égboltozatot, talán a fény napba való koncentrálásával, hogy a csillagok láthatóvá, vagy újra láthatóvá váltak rajta. Arra ugyanis, hogy már korábban meg lettek teremtve, határozott bizonyítékunk van. A harmadik nap végén a föld elkészült, és készen állt az élet fogadására, míg a csillagok nincsenek megemlítve a negyedik napig. Jó egyik szakaszában azonban azt olvassuk, hogy a hajnali csillagok együtt csodálták, amikor Isten lefektette a föld alapjait, és örömeiket zengtek, amikor elkészült¹¹. Ezért tehát már létezniük kellett, így az, hogy Isten a negyedik napon elkészítette őket, minden bizonnyal csak az égbolton való megjelenésükre vonatkozik, hogy betöltsék azt a célt, melyet szolgálniuk kell földünkkel kapcsolatban¹².

Ötödik nap. A halak és a madarak teremtése. Zavaró fordítási hiba az angol szövegben.

Így ért véget a negyedik nap, elkészült minden, a helyreállítás munkája be lett fejezve, a lakóhely elkészült. Ekkor Isten teremtő hatalma nyilvánult meg; azt parancsolta, hogy a vizek, melyekben addig nem volt élet, pezsdüljenek élő állatok nyüzsgésétől. Az Authorized Version fordítása, „hozzanak elő a vizek”, helytelen, a szó szerinti fordítás: „Nyüzsgjenek a vizek élőlények nyüzsgésétől”, a szöveg ugyanis nem mond olyasmit, hogy a vizekből jöttek volna létre ezek az élőlények.

A következő mondat még jobban félre lett fordítva, hiszen az angol mondatszerkezet azt sugallja, mintha a madarak is a vízből lettek volna megformálva. Ez azonban közvetlen ellentmondásban lenne a második fejezet tizenkilencedik versével, ahol azt olvassuk, hogy a földből lettek megformálva. Ez az ellentmondás azonban nincs meg a héberben, melynek pontos jelentése: „és madarak repdessenek a föld felett, az ég boltozatának színén”. Ebben a versben tehát a halaknak is és a madaraknak is pusztán annyi van megparancsolva, hogy ki-ki jelenjen meg a maga közegében, az eredetükre nincsen utalás.

Hatodik nap. A háziállatok, csúszó-mászók, mezei vadak teremtése, melyek mind növényevők voltak.

11 Lásd: Jób 38,4-7

12 Lásd: 1Móz 1,14

A tenger és a levegő így étellel telt meg. Majd végül, a hatodik napon Isten hozzáfogott, hogy benépesítse a földet, melynek azt parancsolta, hogy hozza elő – és itt helyes a fordítás – az élőlények három osztályát, barmokat, vagyis a háziállatokat; csúszó-mászókat, azaz a szárazföldi hüllőket, kétéltűeket, rovarokat és férgeket; és a mező vadjait, azaz a vadállatokat. Azonban, ahogy fentebb láttuk, mindezek az állatok növényevők voltak, hiszen a harmincadik vers szerint egyedül a zöld növények adták nekik eledelül. Természetesen az ember sem ehetett állati húst, a huszonkilencedik versben az ő étrendje szintén a maghozó füvekre és a fák gyümölcsére szorítkozik. A dolgok jelen állapota, melyben az állati táplálék megengedett és szükséges az embernek, és temérdek húsevő vadállat, madár és hal van, a szervezetlen és természetellenes állapotot tanúsítja; olyat, mely lehetetlen lenne, kivéve egy olyan világban, mely ellentétben áll a rend, békesség, szeretet és tökéletesség Istenével.

További bizonyíték, hogy a hat nap története nem geológiai korszakok leírása.

A korábbiakban már láttuk, hogy sem a harmadik nap növényeinek, sem az ötödik és a hatodik nap állatainak nincs közülük a földkéregben található megkövült maradványokhoz; hiszen a földkéreg a nagy, Ádám előtti katasztrófát megelőzően készült. A hegyek ugyanis, és azok minden tartalma úgy szerepel itt, mint ami már korábban létezett a mélység árja alatt, és mindennemű teremtés vagy készítés nélkül rögtön láthatóvá vált, amint a víz levonult róla. Most pedig már hozzá tudunk adni egyéb, meggyőző érveket e nézet igazolására.

A hat nap alatt a teremtő erő három különböző megnyilvánulása történt, melynek révén a növényzet, a halak és a madarak, valamint a szárazföldi állatok és az ember egymást követő rendben előállt. Egyértelműen elénk van adva, hogy megérthessük, földünk összes növényét Isten a harmadik napon teremtette, míg egyetlen helyváltoztatásra képes élőlény sem lett életre hívva egészen az ötödik napig. Ha tehát az az elmélet, mely minden napot egy geológiai korszaknak vesz, helyes volna, akkor a növények maradványai csak a legelső kőzetrétegekben lennének megtalálhatók. Ezek megtöltenék a saját, valamint a következő korszak képződményeit; utána keverednének a fosszilis madarakkal és halakkal; majd egy még későbbi időszak kőzeteiben a szárazföldi állatok is megjelenének. Csakis egy ilyen sorozat lehetne az egyetlen lehetséges egyezés a Teremtés történetével.

Mit látunk azonban, ha a fosszilis kőzetrétegeket megvizsgáljuk? A legelső üledékes kőzetrétegek a szilur¹³ földtörténeti időszakból valók, és ebben vajon csak megkövült növényeket találunk? Távolról sem! Az alsó és alsó-középső szilur kőzetrétegek valóban néhány tengeri moszatot tartalmaznak, de semmilyen szárazföldi növényt. Mégis dúskálnak az állatvilág négy osztálya közül háromban, puhatestűekben, szelvényesekben és sugaras szimmetriájú állatokban. Csak amikor a felső-szilur kor kőzeteihez érkezünk, akkor kezdenek a szárazföldi növények megjelenni, néhány gerinccsel, az állatvilág hátralévő törzsével együtt. Ha tehát ebben a legrégebb fosszilis kőzetrétegben ritkán találunk növényeket, de mégis az állatvilág minden törzse képviselteti magát, hogyan tudhatnánk egy ilyen tény a hat nap leírásával összehozni?

A Teremtés története tehát ahogy láttuk, három különböző teremtést említ – a növényekét, a madarakét és halakét, valamint a szárazföldi állatokét. A kőzetrétegek nyolc korszakában, a harmadkortól kezdve a szilurig úgy tűnik, mintha legalább annyi teremtés lett volna, mint ahány

13 A földtörténeti korszakok mai besorolása valamelyest változott a könyv megírása óta. Jelenleg időben visszafelé haladva – nagy vonalakban – a következő korokat különböztetik meg: Harmadkor, Kréta, Jura, Triász, Perm, Karbon, Devon, Szilur, Ordovícium, Kambrium, Prekambrium. (ford.)

korszak, és mindegyik teremtés nagyon nagy arányban tartalmazza a csak órá jellemző állatokat és növényeket. Agassiz¹⁴, amint az alábbi idézet mutatja, még tovább megy:

„Úgy vélem, jól látható, hogy a szerves élőlények teljessége mindig megújult, nem csak azok között a nagy periódusok között, melyeket geológiai formációknak nevezünk, hanem minden egyes formáció minden egyes kőzetrétege között. Nem hiszek abban sem, hogy a most élő fajok a különböző harmadidőszakbeli korok élővilágának genetikai leszármazottjai lennének, melyeket azonosnak tekintenek, hanem ezeket határozottan különbözőnek tartom; tehát nem tudom elfogadni a fajok egyik alakból a másikba való átalakulását. Ezen következtetések kijelentésével szögezzük le, hogy ezek nem az állatok egy adott osztályának – mint például a halaknak – tanulmányozása alapján levont következtetés, melyet utána más osztályokra alkalmaztam, hanem az eredményeket megkövült állatok különböző osztályainak és alakzatainak igen jelentős gyűjteményének közvetlen összehasonlítása alapján vontam le.”

A földkéreg tehát úgy tűnik, gyakorlatilag nem más, mint egy hatalmas halom, melyben Isten egymásra halmozta a különböző teremtési periódusok maradványait. A geológia pedig azt mutatja meg nekünk, hogy ezeknek az ősi világoknak a teremtményei vagy fájdalmas betegség vagy egymás kölcsönös elpusztítása révén vesztek el, vagy egy pillanat alatt temették be őket a természet legszörnyűbb megrázkódtatásai.

Végül pedig azt olvassuk (1Móz 1,26.29), hogy a hat nap alatt teremtett minden élőlény és növény az embernek adatott. Logikus tehát azt feltételezni, hogy terv szerint ezek vele is maradjanak ennek a világnak az egész folyása során. Ezért tehát ismét megállapítható annak bizonyossága, hogy a fosszilis növényeknek és állatoknak, mely mind kihalt Ádám teremtése előtt, semmi közük nincs a harmadik, ötödik és hatodik naphoz.

Az ember teremtése. Isten mindent nagyon jónak mond, és a hetedik napon megpihen.

A föld szerényebb lakóinak teremtése tehát így el lett végezve, de egy cselekedet még hátra volt. Minden készen állt azok fogadására, akiket a Mindenható Isten a világ fölötti uralom helyére készült helyezni, az Ő uralmának képviselőiként. Ennek megfelelően hozzáfogott, hogy megalkossa őket a Maga képére és hasonlatosságára. De a Teremtés első fejezete az ember (a férfi és a nő) létrehozásával kapcsolatban csak annyit mond, hogy a teremtésben elfoglalt helyét megmutassa. A további részleteket most még visszatartja, és a történet tovább folytatódik azzal, hogy elmondja, hogy Isten látta, hogy minden, amit csinált, igen jó.

Hiszen soha, semmilyen gonosz nem származott az Ő kezéből. Rögzítsük szilárdan ezt az igazságot a szívünkben; és valahányszor a tüske vagy a tövis, a mérgező- vagy gyomnövények, a kártevő állatok, a hőség vagy a hideg bánt bennünket, vagy bármi más a jelenlegi állapotunk számtalan kényelmetlenségéből és fájdalmából; valahányszor úgy érezzük, hogy elcsüggedünk, mert kívül harc, belül félelem, emlékezzünk erre, hogy Isten mindent jónak alkotott, és minden Őt illető keserű gondolatot elkerülve, legyünk vele tisztában, hogy ez az Ellenség műve.

Majd pedig a szombat beiktatása következik a hetedik napon; és bevezetésének ténye ebben az összefüggésben elegendő ahhoz, hogy megmutassa, ez nem Izrael népének szánt külön előírás volt, hanem Isten törvénye a föld minden lakója számára Ádám napjaitól kezdve addig, míg idő nem lesz.

14 Jean Louis Rodolphe Agassiz (1807 – 1873) svájci születésű amerikai paleontológus, glaciológus, geológus, valamint jelentős újjító a Föld természetrajzának tanulmányozásában. (ford.)

Összefoglalás, és a történet következő részének bevezetése. „Az ég és a föld”, valamint „a föld és az ég” kifejezések eltérő jelentése.

Tárgyának összefoglalásával végződik ennek a csodálatos történetnek az első része, és a következő rész bevezetése ezekkel a szavakkal: „Ez az ég és a föld teremtésének története. Mikor az ÚR Isten a földet és az eget alkotta, még semmiféle mezei növény nem volt a földön, és még semmiféle mezei fű nem hajtott ki, mert az ÚR Isten még nem bocsátott esőt a földre. Ember sem volt, aki a földet művelje. Akkor pára szállt fel a földről, és megnedvesítette a föld egész színét” (1Móz 2,4-6).

Az ég és a föld, tehát az egész világegyetem teremtése az első mondatban természetesen a kezdetben való teremtésre vonatkozik, a föld és az ég alkotása azonban a hatnapos helyreállításra utal. Ezt pedig nem csak a szóhasználat megváltozása jelzi, hanem a felcserélt sorrend is: „a földet és az eget”, amely ezen kívül csak egy szakaszban található meg így, és nyilvánvalóan jelentősége van. Az „ég”-re használt héber szónak ugyanis nincs egyesszáma¹⁵, az Ószövetségben ezért lehetetlen volt azt a megkülönböztetést jelezni, amit az Újban gyakran megtalálunk, hogy az egyes számban lévő görög szót földünk első egére, vagyis az égboltra használják, míg a többesszám a csillagbirodalmat és az eget jelenti. Ezért kellett valamilyen más megoldáshoz folyamodni; és hogy ennek a versnek a második tagmondatában az „ég” a földi égboltot jelenti, a megcserélt sorrend jelzi. Ez a történelmi sorrend is, hiszen az égbolt nem készült el teljesen, hogy a napot, a holdat és a csillagokat is látni lehessen rajta, csak a föld teljes helyreállítása után.

A száznegyvenyolcadik zsoltár hetedik verse ugyanezt a sorrendet magyarázza meg: „dicsérjétek az Urat a földről”. Ez a zsoltár ugyanis két részre oszlik, az első hat versben a csillagos eget és az eget egét hívja, hogy dicsérje Istent, az utolsó nyolcban pedig a földet és légkörét. Ezért a tizenharmadik versben („Dicsérjétek az ÚR nevét! Mert csak az ő neve magasztos, fensége a föld és az ég fölé emelkedik”) helyesen említi úgy, hogy az Úr „a föld és az ég” fölött van, és a földet mondja először, mert itt az „ég” alatt a földhöz tartozó boltozatot érti, tehát azt, amelyik alárendelt a földhöz képest.

A mi világunk növényeit és füveit Isten újonnan alkotta meg a harmadik napon, és nem egy korábbi teremtés maradványaiból nőttek ki.

A következő versben, ha az Authorised Versionnél maradunk, mely a Szeptuagintát¹⁶ követi, természetesen úgy kell értenünk, hogy a „csinálni”, „készíteni” ige nem csak a földre és az égre, hanem a mező minden fűvére stb. is vonatkozik. Azt fogja ez így jelenteni, hogy Isten elkészítette a magokat, és elvetette a földbe; tehát, hogy a mostani világunk növényei és füvei nem a korábbi teremtések földi maradványaiból eredtek vagy nőttek ki spontán módon, hanem Isten akkor újonnan helyezte el őket. Ezt alátámasztja az a tény, hogy a mélység sós és terméketlen vizeinek visszahúzódása után még nem küldött Isten esőt a földre, és nem is maradt meg semmi Ádám előtti dolog a korábbi pusztulásból, ami termővé tehetné volna a földet. A teljes növényzetünk és zöldfelületünk ezért azokból az új magokból nőtt ki, melyeket Isten helyezett a földbe, és utána a földből fölszálló párának köszönhetően növekedett.

Úgy tűnik, hogy ennek a szakasznak a jelentése, és a harmadik nap munkájára való külön utalás beillesztése talán bevezetésül szolgál az Édennek és az Éden kertjének következő leírásához.

15 מִן הַשָּׁמַיִם וְהַאֲדָמָה - sáma] sáma]ím - 1) égbolt, ég 2) menny. Pl. az 5Móz 10,17-ben mindkét égre / mennyre hivatkozik a szöveg. IMIT fordítás: „Íme az Örökkévalóé, a te Istenedé az ég, az eget ege, a föld és minden, ami rajta van”. További kettős előfordulások: 1Kir 8,27; 2Krón 2,6; 6,18; Neh 9,6 (ford.)

16 Az Ószövetség görög fordítása kb. Kr. e. 300-ból.

Nincs igazi ellentmondás a Teremtés első és második fejezete között.

A hat nap folyamatos történetével kapcsolatos megjegyzéseink zárásakor megjegyezzük, hogy a Teremtés első és második fejezete között több ellentmondást is felfedezni véltek. Ezek közül néhányat már megmagyaráztunk; egyiknek sem volt valódi alapja. Csak mindig észben kell tartani, hogy a két feljegyzés két különböző dolgról szól, és minden nehézség eltűnik; hiszen míg az egyik fejezet a helyreállítás egy hetének folyamatos leírása, a másik nyilvánvalóan kiegészítés, olyan részleteket ad hozzá az ember teremtéséhez, hogy jobban megértsük annak természetét és bukását. Ezért ebben a második feljegyzésben a hat nap egyéb munkáira csak akkor történik utalás, amikor közvetlenül kapcsolódik a fő tárgyhoz, függetlenül a sorrendtől, amelyben azok végre lettek hajtva.

Fordítás és a korábbi részek: <https://hitunkcelja.wordpress.com/>